

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

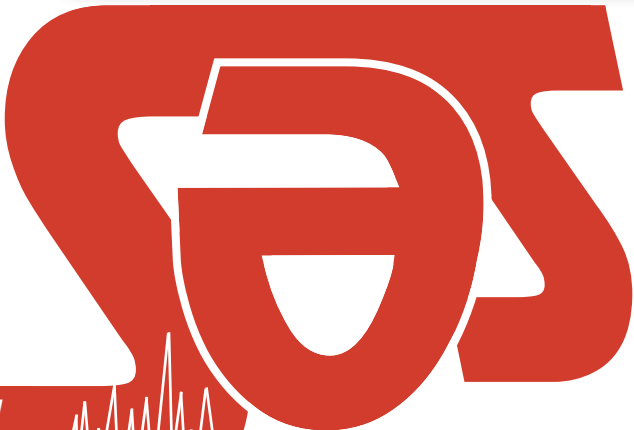
"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

№ 213 (7381)

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

AĞDAM: burada elə bir şəhər
qurulur ki, dünyanı heyran edəcək

20 noyabr 2025-ci il.
Qiyməti 60 qəpik

Türk dünyası böyük bir ailədir

Qarakənd faciəsi: erməni terrorunun daha bir qanlı izi

Əli Kərimli-Ramiz Mehdiyev
əlaqələrinə dair yeni
faktlar üzə çıxdı

"Qida əlavələri insanlarda
asılılıq yaradır"

Yeni il ərəfəsində
restoranlara tələb artır - bəs
qiymətlər necədir?

Qəzetlər nəyə
lazımdır?

Dəyişənlər...

Türk dünyası böyük bir ailədir

Türk birliyinin global gücə çevrilməsi artıq realıqdır. Bu, globallaşan dünyada türk amili ilə hesablaşmağı zərurətə çevirir. Son illər ərzində türk dövlətləri arasında əməkdaşlıq öz səmərəliliyini sübut etmiş və yeni geosiyasi reallıq kimi vahid Türk dünyasının yaranmasına səbəb olmuşdur. Tarixi qardaşlıq əlaqələri, ortaq dil, mədəniyyət və adət-ənənələrdən ilhamlanan bu fenomen nəhəng Av-

rasiya materikində mühüm siyasi və iqtisadi nəticələr əldə etməyə imkan verib. Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritetlərindən birində Türk dünyasının gücləndirilməsi, Türk dövlətləri ilə əlaqələrin genişləndirilməsidir. "Bizim ailəmiz Türk dünyasıdır, bizim başqa ailəmiz yoxdur. Əslində, bu, ölkəmizin bu istiqamətdəki siyasətini açıq şəkildə büruzə verir. Şadam ki, son illər ərzində Türk Dövlətləri Təşkilatı xəttilə aparılan

işlər birliyimizi daha da gücləndirir", - deyər Azərbaycan Prezidenti çıxışlarının birində bildirmişdir.

Xatırladaq ki, Azərbaycanın bu istiqamətdə töhfələrindən biri də Türk Şurasının yaradılması ilə bağlı sazişin məhz ölkəmizdə imzalanmasıdır. 2009-cu ildə Azərbaycanın Naxçıvan şəhərində keçirilən toplantıda imzalanan Sazişə əsasən Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası yaradılıb. Saziş Azərbaycan,

Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkiyə prezidentləri tərəfindən imzalanıb. Ötən müddət ərzində bu əlaqələr genişləni. Naxçıvan sazişinin imzalanmasından keçən dövr ərzində görülən işlər, qarşılıqlı səfərlər türk dövlətləri arasında inteqrasiyanı dərinləşdirmək üçün səmərəli platformaya çevrilib. Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının VIII Zirvə Görüşünü xüsusilə qeyd etməliyə. Qəbul olunan tarixi qərarlarla yadda qaldı. Zirvə görüşündə Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının adının "Türk Dövlətləri Təşkilatı"na dəyişdirilməsi haqqında Qərar və s tarixi hadisə olaraq əhəmiyyət daşıyır. Bu gün türk dövlətləri özünəməxsus şəkildə inkişaf edən, əhatə dairəsi və miqyası getdikcə genişlənən əməkdaşlığı dəstəkləmək üçün böyük nailiyyətlərə imza atırlar.

"BİZ GƏLƏCƏKDƏ DƏ HƏMİŞƏ BİR YERDƏ OLACAĞIÇ VƏ BİR-BİRİMİZİ DƏSTƏKLƏYƏCƏYİK"

Bildiyimiz kimi, üzv dövlətlər Azərbaycanın Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə apardığı bərpa-yenidənqurma işlərinə də öz töhfələrini verirlər. Bu baxımdan Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev tərəfindən özbək xalqı adından hədiyyə olaraq Füzulidə inşa edilən Mirzə Uluqbəy adına 1 nömrəli tam orta

məktəb.Cəbrayıldə yaradılan Azərbaycan-Türkiyə Beynəlxalq Məşə Təlim Mərkəzi, Zəngilanda birinci mərhələsi açılan "Dost Aqropark" ağıllı kənd təsərrüfatı kompleksi və s. qeyd etmək olar. Həyata keçirilən layihələr Türk Dövlətləri Təşkilatının rolunu daha da artırır və onu dünyanın aparıcı beynəlxalq qurumlarından birinə çevirir. Azərbaycan Prezidenti çıxışlarının birində "Xüsusilə sevindirici haldır ki, Qarabağın bərpasında bizə ilk yardım edən ölkələr Özbəkistan və Qazaxıstandır. Füzulidə Mirzə Uluqbəy adına məktəb, Kurmanqazı adına yaradıcılıq mərkəzi bu gün qardaşlığımızın bariz sübutudur. Əminəm ki, biz gələcəkdə də həmişə bir yerdə olacağıç və bir-birimizi dəstəkləyəcəyik", - deyər bildirib.

Türk dövlətlərinin regionda sabitliyin və sülhün qorunub saxlanılmasında rolu getdikcə artır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, "Türk dünyası böyük bir ailədir, böyük potensiala malikdir, böyük coğrafiyanı əhatə edir. Nəqliyyat yolları, enerji resursları, insan kapitalı, artan əhali, demografik vəziyyətin müsbət olması - bunlar, böyük bir güc potensialıdır. Bizim vəzifəmizdir ki, bu potensialı dünya miqyasında böyük bir gücə çevirək, əminəm ki, bu olacaq, biz bunu görürük. Hər bir toplantı, hər bir Zirvə görüşü bizim məqsədlərimizə doğru atılan növbəti addım olur

Zümrüd

Terrorizm müasir dövrün ən təhlükəli təzahürlərindən biridir və müasir dünya bunun acı nəticələrini hələ də yaşayır. Terrorizm haqqında birmənalı tərifi olmasa da, mütəxəssislərin əksəriyyətinin qənaətinə görə siyasi, dini, ideoloji və iqtisadi məqsədlərə çatmaq üçün qeyri-qanuni əməllərin, zorakılığın, gücün, hədənin tətbiq olunmasıdır. Təbii ki, real həyatda terror aktlarından daha çox günahsız insanlar, dövlət adamları ziyan çəkirlər və siyasi, etnik, dini və s. zəmində yaranan terrorların şahidi oluruq. Tarixin müxtəlif dövrlərində Azərbaycan xalqı terror aktlarının, vəhşiliklərin, soyqırımların acı nəticələrini yaşamışdır. Ermənistan tərəfindən etnik terrora məruz qalmış

Azərbaycan xalqına qarşı törədilən əməllər insani əxlaqa, qanuna, beynəlxalq hüquqa ziddir. Yaşadığımız tarix göstərir ki, erməni terrorlarının ölkəmizdə sayı-hesabı yoxdur. Qarakeş faciəsinin baş verdiyi tarixi hadisədən bizi 34 illik bir zaman ayırsa da baş verən hadisənin faciəsi yaddaşıımızda dənən kimi yer alıb. 1991-ci il noyabrın 20-də Xocavənd rayonunun Qarakeş kəndinin yaxınlığında Azərbaycana məxsus "Mi-8" hərbi helikopteri erməni silahlı quldurları tərəfindən vuruldu. Tarixi mənbələrə diqqət etsək görürük ki, 1991-ci il noyabrın 7-də Bakıda Qazaxıstan, Azərbaycan, Türkmənistan, Rusiya və Ermənistan həmsədrlərinin görüşü keçirildi. Görüşün səbəbi Qarabağ müharibəsi və hansı xalqın sıxışdırıldığını diqqətə çatdırmaq olmuşdur. Bu səbəbdən də, həmsədrlər razılaşırlar ki, hadisələri öz gözləri ilə görsünlər və Xankəndiyə getsinlər. 1991-ci il noyabrın 18-də

Mixail Qorbaçovun şəxsi köməkçisi Kremldən Bakıya zəng vurur və Azərbaycan Respublikasının Qarabağ rəhbərliyindən xahiş edir ki, Təhlükəsizlik Şurasının növbəti iclasını Qarabağda keçirsin, çünki ərazidəki torpaq iddiasında olan erməni liderlərinin və Moskva nümayəndələrinin də bu iclasda iştirakı nəzərdə tutulur. Telefon zəngindən sonra Bakıda siyahı tərtib olunur. Siyahıya Viktor Polyaniçko rəhbərlik etməli idi. Nümayəndələr, ancaq güc nazirliklərindən və Təhlükəsizlik Şurasının rəhbər orqanlarından ibarət olmalıydı. Rayon komendantı Nikolay Jinkin müavini, polkovnik Vladimir Kuşnarikin 1991-ci il noyabrın 18-də tərtib etdiyi və Bakı ilə razılaşdırılmış siyahısına "Aşanak" kolxozunun heyvandarlıq birliyinin sədri Emil Balayan, Vladimir Kuşnarikin özü, beynəlxalq erməni diasporu (əsasən, Fransa və Kaliforniya erməni kilsələri) tərəfindən maliyyələşdirilən "Krunk" təşkilatının Qarabağdakı ideoloqlarından Oleq Yeseyan, "Yevkrapa" cəmiyyətinin maliyyə məsələlərinə baxan, onun Livan erməni diasporu ilə əlaqələndiricisi Leonard Petrosyan, zabıt Tatavis Baqramyan və Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin Ağdam, Xocavənd, Füzuli, Cəbrayıl, Xocalı, Əsgəran rayon şöbələrinin liderləri və onların Bakı nümayəndəsi daxil ol-

sun. Məşvərət lentə alınmalı və respublika televiziyasının "Günün ekranı" xəbərlər proqramında göstərməli idi. Saat 13:40 dəqiqədə Ağdam Hava Limanına verilən xəbərdən sonra bu adamlar vertolyota minmirlər.

GECƏDƏN XEYLİ KEÇMİŞ SİYAHİ TƏZƏLƏNİR

Rəsmi Moskva iclasda dövlət katibi Tofiq İsmayilov və baş prokuror İsmət Qayıbovun hökmən iştirakını xahiş edir. Bu xahişi isə, məhz polkovnik Georgi Septa çatdırır. 1991-ci il noyabrın 19-u siyahı tərtib olunur və ilkin siyahı Tofiq İsmayilovun rəhbərliylə müzakirə edilir. Millət vəkilləri Vaqif Cəfərov və Vəli Məmmədov siyahıdan çıxarılır. Onların yerinə güc nazirliklərinin, qoşun birləşmələrinin rütbəli məmurları salınır. Siyahıya Viktor Polyaniçkonun başçılıq etməsi qüvvədə qalır. Ancaq 1991-ci il noyabrın 19-da gecədə xeyli keçmiş siyahı təzələnilir. Viktor Polyaniçkonun, güc nazirliklərindən seçilmiş şəxslərin adları siyahıdan çıxarılır. Millət vəkilləri Vaqif Cəfərov və Vəli Məmmədov siyahıya daxil olunur. Yeni siyahını Ayaz Mütəllibov 1991-ci il noyabrın 19-u, saat 23:00-da təsdiqləyir. Qarabağa gedəcək adamların siyahısı DQ rəhbərliyinə, Ağdam Hava Limanına, hərbi komendanta və Moskvaya göndərilir. Qrupun Qarabağ ərazisindəki fəaliyyətinə isə, üçlük nəzarət edir - Qarabağ təhlükəsizlik rəisi, polkovnik Georgi Septa, hərbi komendantın müavini, polkovnik Vladimir Kuşnarik və Xocavənd milis rəisi və polkovnik Oleq Osenov.

Gülablı və Yenikənd istiqamətlərində hərbi maşınlarda qurulmuş və Ağdam, Xocalı hava limanlarının uçuş və enmə zolaqlarını nəzarətə götürən radarlar vasitəsilə saat 14:05-də Ağdamdan Qarakeş istiqamətinə uçan Mi-8 N72 vertolyotun rabitə əlaqələri kəsilir. Qırılmış rabitə ilə bağlı ilkin məlumatlar Xocavənd istiqamətində ötürülür. Lakin törədilən faciə haqqında ilkin məlumat təqribən altı sa-

atdan sonra verilir. Ağdam, Xankəndi və Xocavənd hərbi birləşmələrinin komandanlığı susurdu. Hesablamalara görə, Qarakeş üzərində üç yüz metr yüksəklikdə uçan Mi-8 N72 vertolyotu 1991-ci il noyabrın 20-də saat 14:42 dəqiqədə vurulur. Faciə haqqında ilkin məlumat Prezident Aparatına saat 19:55-də çatır. Lakin bu faciə haqqında xəbər Xankəndidən erməni dilində yayımlanan "Vətən və vətəndaş" verilişinin xəbərlər bölümündə, saat 15:30-da yayımlanmışdı. Həmin gün Yerevan radiosu saat 16:15-də həmin xəbərin "qəza" kimi şərhini verir. Həmin məlumatı saat 16:40-da Tehran radiosu, 17:00-da Moskva radiosu açıqlayır.

Hələk olanlar arasında Azərbaycan Respublikasının Dövlət katibi Tofiq İsmayilov, Baş prokuror İsmət Qayıbov, Dövlət müşaviri, sabiq daxili işlər naziri Məhəmməd Əsədov, millət vəkilləri Vaqif Cəfərov və Vəli Məmmədov, baş nazirin müavini Zülfü Hacıyev, Prezident Aparatının şöbə müdiri və jurnalist Osman Mirzəyev, Qazaxıstan daxili işlər nazirinin müavini Sanlal Serikov, Azərbaycan Dövlət Televiziyasının jurnalisti Alı Mustafayev var idi. Ümumilikdə, qəza nəticəsində 22 nəfər həlak olub. İlkin olaraq, Azərbaycanın nümayəndə heyətinin məlumatına görə, cəsədlərdən 12-si tam şəkildə tanınırdı, 3-cü qismən tanınırdı, qalanlarının şəxsiyyəti isə ekspertiza nəticəsində müəyyən edilib.

Bütün bunlar müstəqilliyini təzəcə qazanmış Azərbaycana qarşı məkrli şəkildə hazırlanmış terror aktının tərkib hissələri idi. Hər bir terror aktında insan ölümü diqqəti çəkir. Bu terror aktları qəddar, faşist xislətli əməllərdir ki, xalqımız bunu yaşayıb. Ermənistanın Azərbaycana hərbi təcavüzü nəticəsində, insan hüquqları kobudcasına pozulub, etnik təmizləmə siyasəti və terror aktları günahsız azərbaycanlının həyatına son qoyulub. Bu, nə insanlığa, nə də beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qəbul edilən hüquqi normalara sığır.

Nazakat ƏLƏDDİNQIZI

Bu gün azadlığı ilə qürur duyduğumuz, azad siması ilə düşmən gözünə ağ olan Ağdamın inkişafına, yenidən qurulmasına, soydaşlarımızın yurd-yuvasına qayıdışına hər dəfə baxanda həm də ürəyimizi sızladan xatirələr canlanır gözlərimiz önündə: 27 il düşmən tapdağı altında qalan və 2020-ci ilin 27 sentyabrından başlanan yolla azadlığına doğru yolçuluğa çıxan Ağdam bir qərinəyə yaxın qara günlər yaşadı. Gözəl hüsnündən əsər-ələmət qalmadı Ağdamın. Vəhşi düşmən bu ağ saraylı, ağ binalı şəhəri yerlə yeksan etdi. Dağıldı, yandırıldı, köksü qara tüstü burulğanına büründü. Ağ şəhər qara şəhərə çevrildi. Həm də qara günlü şəhərə...

27 il idi ki, adından "ağ" sözünü çıxarıb Qarabağın qara bəxti, qara taleyi adlandırmışdıq Ağdamı. Çünki ağ günündən, ağappaq şölə saçan növrəğindən əsər-ələmət qalmamışdı bu yurdun. Ona yad əllər uzanmışdı. Bədxah addımlar köksündə yaralar açmışdı. Tanış olmayan nəfəslər bu yerlərin ağ gününə qara tüstü püskürmüşdü. İllərdi yarırdı çinarlıqları. Sökülürdü abidələri, mədəniyyət ocaqları. Dağıdırdı zəhmət əllərinin ucaltdığı evlər - bir ailənin ümidi sökülürdü. Evindən eşiyindən köçmək məcburiyyətində qalanların yuxularının tez-tez qonağı olurdu Ağdam. Bu yuxular dünyada məşhur olan Qarabağ atlarının məskəni olan Ağdamın ağ atlı oğullarından, ağ duvaqlı qızlarından "danışırı". 27 il əvvəl Qarabağın qoynundakı ən çox şəhid verən bu bəyaz şəhərin qara günlərini nağıl edirdi o yuxular. Lakin nə bu yuxular, nə də real həyat belə davam edəcəkdi. Çünki azərbaycanlıların belə bir deyimi var:

AĞDAM: burada elə bir şəhər qurulur ki, dünyanı heyran edəcək

Qara günün ömrü az olar

Qara günün ömrü 27 il olsa da, 27 sentyabrından başlanan Vətən müharibəsi Ağdamın bu ömrünün sonu oldu. Müzəffər ordumuzun sürətlə irəliləməsi, o yuxulardakı ağ atlı oğulların düşmənin qara kabusuna çevrilməsi son qoydu Ağdamın qara günlərinə. Ali Baş Komandanımızın da söylədiyi kimi: "Ağdamın işğaldan azad edilməsi şanlı hərbi Qələbə nəticəsində mümkün oldu. Əgər Azərbaycan Ermənistanı döyüş meydanında məğlub etməsəydi, Ermənistan öz xoşu ilə bizim torpaqlarımızdan çıxmıyacaqdı. Bunu deməyə əsas verən bir çox amillər var. İlk növbədə, o bölgələrdə - işğal edilmiş torpaqlarda qurulmuş və böyük vəsait xərclənmiş istehkamlar. O istehkamlar elə

qurulub ki, Azərbaycan Ordusu oradan keçə bilməsin. Amma yenə də səhv etmişdilər. Bizim gücümüzü düzgün hesablama bilməmişdilər. Bilmirdilər ki, bu gün Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan vətəndaşı nəyə qadirdir. Bizi o Qələbəyə aparan həm gücümüz, texniki təchizatımız, həm də mənəvi ruhumuzdur. Bilmirdilər ki, Azərbaycan xalqı bütün bu illər ərzində bir arzu ilə yaşayırdı ki, öz dədə-baba torpağına qayıtsın. Bütün bu amillər və digər amillər bu Qələbəni şərtləndirdi". 27 sentyabrından başlanan hərbi yol 10 noyabrda siyasi yolla birləşərək Ağdamın qələbəsini yaxınlaşdırdı. Tarix yenə 27 il əvvələ geri döndü. Lakin bu dönüş azərbaycanlıların başına açılan o müsibətli günləri qələbə sevinci ilə əvəzlədi. Bu dəfə əzilən, başqasının torpaqlarında ağ gün axtararkən qara günlərin sahibinə çevrilənlər oldu. Tarix öz siyasi lideri və səhifələrinə minilliklərin

hünər səhifəsini yazan azəri övladlarının şücaəti ilə Ağdamı ağdamlılara qaytardı. Həmin gün Ağdamın "çöhrəsini" gülümsəyən gördük. Sevinc göz yaşları axıtdı. Qəlbi-miz qürur hissi ilə doldu...

20 noyabr 2020-ci il: Ağdam günü

20 noyabr 2020-ci il. Nə gözəl, yadda qalan tarixə təsadüf edir Ağdamın ağ gününə qovuşması. Üzü-nə həsrət qaldığı, dalğası hicranı olan bayrağına qovuşması. Deyirlər, bütün rənglərin təməlinə ağ rəng dayanır. Öz bəyazlığı fonunda üç rəngdən yaratdığı üçrəngli bayrağını sinəsinə sancdı, başını dik tutub: "Mən azad oldum, mən doğma Vətənimə qovuşdum",- dedi Ağdam.

44 günlük Vətən müharibəsində olduğu kimi, 10 noyabrda imzalanan üçtərəfli Bəyanatın ilk qələbə müjdəsini də Ali Baş Komandan, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevdən aldığımız. "Mən bu gün Ağdamın azad olunması xəbərini xalqıma böyük qürur hissi ilə çatdırıram, bu müjdəni verirəm. Bu gün bizim yaşadığımız günlər, yaşadığımız anlar, əminəm ki, hər bir azərbaycanlının yaddaşında əbədi qalacaq. Biz tarix yazırıq, yeni tarix. Xalqımızın, ölkəmizin yeni şanlı tarixinə yazırıq. Bu, Zəfər tarixidir. Bundan sonra biz, ilk növbədə, işğaldan azad edilmiş torpaqlara vətəndaşlarımızın qaytarılması ni təmin etməliyik. Bütün gücümüzü səfərbər etməliyik. Bütün maddi imkanlarımızı səfərbər etməliyik ki, tezliklə vətəndaşlarımızı doğma tor-

paqlarına qaytaraq".

Dövlətimiz Ağdamı dirçəldir

Bu il mart ayının 27-də Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Ağdamın Sarrıcalı kəndinin birinci mərhələsinin açılışında iştirakları zamanı burada dövlətimizin başçısının çıxışı Ağdamın dünəni ilə bu gününün xronikası xarakterini daşıyırdı: Mən işğal dövründə keçmiş köçkünlərlə çoxsaylı görüşlərim zamanı onlara müvəqqəti yaşayış evlərini təqdim edərkən hər dəfə deyirdim ki, torpaqlar azad olunandan sonra daha da gözəl şərait yaradılacaq və biz sizi öz doğma torpağınıza qaytaracağıq. Bu gün də o sözlərimin təsdiqi bir daha öz yerini tapır. Artıq 13-cü yaşayış məntəqəsidir ki, keçmiş köçkünlər qayıdırlar. Bütün keçmiş köçkünlər üçün gələcəkdə bu cür şərait yaradılacaq. Təbii olaraq, Ağdam şəhəri sıfırdan qurulur, yenidən qurulur və ölkəmizin ən gözəl şəhərlərindən birinə çevriləcək. Ağdam həm də ona görə sevinir ki, sinəsində görülən hər bir iş onu sakinlərinə, doğmalarına daha da yaxınlaşdırır. Çünki torpaq o vaxt bəxtəvardır ki, sinəsi üzərində doğmalarının addım səslərini dinləyir. 27 illik sükutdan sonra Ağdam bu səsi duydu. Böyük Qayıdışla artıq Ağdam soydaşlarını qoynuna alır. Hələ qarşıda doğmaları ilə birlikdə onu daha xoş, sevincli günlər gözləyir... Çünki burada elə bir şəhər qurulur ki, o, dünyanı heyran edəcək.

Mətanət Məmmədova

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Veteranlar Şurasının və partiyanın Nəsimi rayon təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə YAP Veteranlar Şurasının üzvü, "Modern İnkişaf və Ailə" İctimai Birliyinin sədri Zərifə Quliyevanın "Xarüqələr yaradan qətiyyətli Lider" adlı kitabının təqdimat mərasimi keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin inzibati binasında keçirilən tədbirdə əvvəlcə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin büstü ziyarət olunub, önünə gül dəstələri düzülüb. Tədbirdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Sonra Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Nəsimi rayon təşkilatının sədri Azər Süleymanov bildirib ki, Prezident İlham Əliyev Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ideyalarını müvəffəqiyyətlə həyata keçirən, ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam təmin edən güclü Lider kimi adını tarixə qızıl hərflərlə yazdırıb. Vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyev Vətən və dövlət qarşısında müstəsna xidmətləri ilə xalqımızın tükənməz hörmət və məhəbbətini qazanıb. Təqdimatı keçirilən kitabda da məhz bu məqamlardan geniş bəhs olunur.

YAP Veteranlar Şurasının sədri, partiyanın İdarə Heyətinin üzvü

"Xarüqələr yaradan qətiyyətli Lider"

Arif Rəhimzadə hazırda Azərbaycanın inkişafının ən möhtəşəm dövrünü yaşadığını deyib: "Ümummilli Lider Heydər Əliyev müasir Azərbaycanın inkişaf strategiyasının müəllifidir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi varisi, Prezident İl-

ham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən məqsədyönlü siyasət nəticəsində Azərbaycan qüdrətli və qalib ölkəyə çevrilib. Vətən müharibəsində 30 illik işğala son qoyulması Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyətinin, Azərbaycan Ordusunun gücünün və qüdrətinin ifadəsidir".

YAP Veteranlar Şurasının sədri bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin liderliyinin fəlsəfəsi tarixi anı düzgün qiymətləndirmək və ən çətin vəziyyətlərdə belə doğru qərar vermək bacarığına əsaslanır. Qeyd

olunub ki, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü və suverenliyinin tam təmin edilməsi bu müdrik siyasətin nəticəsidir. Zərifə Quliyevanın müəllifi olduğu kitabda Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulan və Prezident İlham Əliyev tərəfindən müvəffəqiyyətlə davam etdirilən Zəfər yoluna geniş nəzər salıb.

Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü, kitabın redaktoru Əliqismət Bədəlov isə çıxışında diqqətə çatdırıb ki, Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəh-

bərliyi ilə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda aparılan müharibənin nəticəsi olaraq əldə olunan şanlı Zəfər, yaranan yeni reallıqlar "Xarüqələr yaradan qətiyyətli Lider" adlı kitabda oxucuların diqqətinə faktlarla çatdırılır. Kitabda Prezident İlham Əliyev ölkəmizin inkişaf yolunu müəyyən edən, dövlətçilik dayaqlarını möhkəmləndirən qurucu və islahatçı Lider olaraq təqdim olunur.

Tədbirdə, həmçinin AMEA Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunun "Siyasətin fəlsəfəsi və sosiologiyası" şöbəsinin müdiri, professor Rəna Mirzəzadə, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi sədrinin müşaviri, yazıçı, tədqiqatçı Sayman Aruz, Dövlət İmtahan Mərkəzinin şöbə müdiri Afəqə Batıyeva, YAP Veteranlar Şurasının üzvü, professor Adilə Abasova, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı Zaur Hüseynov, YAP Veteranlar Şurasının üzvü Tahir Quliyev, Biologiya elmlər doktoru, dosent Tubuxanım Qasımzadə "Xarüqələr yaradan qətiyyətli Lider" adlı kitabın əhəmiyyətindən bəhs edərək bildirdilər ki, Azərbaycanın həm hərbi meydanında, həm diplomatiya, həm də informasiya cəbhəsində qalib gəlməsi Prezident İlham Əliyevin uzaqgörənliyinin, müdrikliyinin və qətiyyətli liderliyinin nəticəsidir.

Qeyd ediblər ki, kitabda Azərbaycanı Zəfərə aparan yol həm siyasi, həm də fəlsəfi baxımdan şərh edilir. Diqqətə çatdırılıb ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi varisi, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan qüdrətli dövlətə çevrilib. Əldə olunan nailiyyətlərin zirvəsində isə işğal altındakı torpaqlarımızın azad olunması, ərazi bütövlüyümüzün bərpası ilə nəticələnmiş Vətən müharibəsi və suverenliyimizi təmin edən bir günlük antiterror tədbirləri dayanır. Həyata keçirilən uğurlu siyasətin nəticəsi olaraq, bütün sahələrdə sürətli inkişafa nail olunub, Azərbaycanın siyasi-iqtisadi imkanları genişləndirilib, beynəlxalq arenadakı mövqeləri möhkəmləndirilib.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü, "Modern İnkişaf və Ailə" İctimai Birliyinin sədri Zərifə Quliyeva çıxış edərək deyilən xoş sözlərə görə və kitabın ərşəyə gəlməsində zəhməti olan hər kəsə təşəkkür edib. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın qazandığı tarixi uğurlardan geniş bəhs edərək vurğulayıb ki, dövlət başçısının rəhbərliyi ilə əldə olunan nailiyyətlər bizi gələcəyə daha nikbin baxmağa sövq edir. Bu gün işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri bu reallığı bir daha təsdiqləyir. Tədbir Yeni Azərbaycan Partiyasının Himninin səsləndirilməsi ilə başa çatıb.

Xətai rayonunda YAP-ın 33 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib

2025-ci il noyabr ayının 19-da YAP Xətai Rayon Təşkilatı və Xətai Rayon İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis olunmasının 33 illiyinə həsr edilmiş "Yeni Azərbaycan Partiyası dünən, bu günün və gələcənin partiyasıdır" mövzusunda tədbir keçirildi. SİA xəbər verir ki, tədbir xalqımızın Ümummilli Lideri, Müstəqil Azərbaycanın banisi Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin əziz xatirəsinin bir dəqiqlik sükutla yad edilməsi və Azərbaycan

Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Aşqarlar Kimyası İnstitutunun icraçı direktoru, professor Əfsun Sucayev öz çıxışında elm və təhsil müəssisələri ilə partiyanın əməkdaşlığı barədə ətraflı məlumat verdi. Natiq bildirdi ki, YAP qısa müddət ərzində Azərbaycan xalqının iradəsi əsasında hakimiyyətə gələrək ölkəmizin həyatında keyfiyyətə və məhiyyətə tamamilə yeni mərhələnin başlanmasını, yeni Azərbaycan quruculuğunun həyata keçirilməsini təmin etdi. Əfsun Sucayev bildirdi ki, bu gün Prezident İlham Əliyevin sədrlik etdiyi Yeni

can Respublikasının dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başladı.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Xətai rayon təşkilatının sədri Ramil Mirzəyev Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasından bu günədək keçirdiyi inkişaf yolu barədə geniş nitq söylədi. O, ümummilli lider Heyr Əliyevin siyasi strategiyası və Prezident cənab İlham Əliyevin uzaqgörən siyasəti nəticəsində bu gün ölkəmizin çoxsaylı uğurlar qazanmasında Yeni Azərbaycan Partiyasının əvəzsiz rolu olduğunu söylədi. Ramil Mirzəyev qeyd etdi ki, dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən siyasi kursun davam etdirilməsi ölkəmizi daha da parlaq gələcəyə aparacaq və dünyadakı nüfuzunu daha da möhkəmləndirəcək.

Xətai Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rafiq Quluyev çıxışında Yeni Azərbaycan Partiyasının ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişaf layihələrindəki töhfələrindən və Xətai rayonunda həyata keçirilən uğurlu tədbirlərdən danışdı. O, partiya üzvlərinin fəaliyyətinin əhəmiyyətini vurğulayaraq, gələcək inkişaf perspektivlərinə toxundu. Rafiq Quluyev Azərbaycan siyasi mühitinin ən güclü, monolit və müştəşkil siyasi qüvvəsi olan Yeni Azərbaycan Partiyasının cəmiyyətin bütün sosial-ictimai maraqlarının ifadəçisi olduğunu qeyd etdi.

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasının sədri, YAP Veteranlar Şurasının üzvü Vahid Novruzov partiyanın ölkənin dövlət quruculuğunda və iqtisadi inkişafında oynadığı mühüm rolu vurğuladı. Vahid Novruzov çıxışında ölkədə aparılan iqtisadi islahatların maliyyə şəffaflığına, audit sisteminin inkişafına və dövlət nəzarət mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsinə böyük töhfə verdiyini qeyd etdi.

YAP İdarə Heyətinin üzvü, Azərbaycan

Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Aşqarlar Kimyası İnstitutunun icraçı direktoru, professor Əfsun Sucayev öz çıxışında elm və təhsil müəssisələri ilə partiyanın əməkdaşlığı barədə ətraflı məlumat verdi. Natiq bildirdi ki, YAP qısa müddət ərzində Azərbaycan xalqının iradəsi əsasında hakimiyyətə gələrək ölkəmizin həyatında keyfiyyətə və məhiyyətə tamamilə yeni mərhələnin başlanmasını, yeni Azərbaycan quruculuğunun həyata keçirilməsini təmin etdi. Əfsun Sucayev bildirdi ki, bu gün Prezident İlham Əliyevin sədrlik etdiyi Yeni

Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin akademik Y.H. Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun baş direktoru, akademik Vaqif Abbasov Yeni Azərbaycan Partiyasının ölkəmizin iqtisadi və sənaye sahələrindəki uğurlarında rolu haqqında danışdı. O, partiyanın elmi-tədqiqat müəssisələri ilə əməkdaşlığını, gənc mütəxəssislərin yetişdirilməsinə verdiyi dəstəyi xüsusi qeyd etdi.

Tədbirdə çıxış edən "SƏS" Media Qrupunun rəhbəri, siyasi ekspert Behruz Quliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının 33 illik fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib və partiyanın Azərbaycan dövlətçiliyinin möhkəmlənməsində əvəzsiz rol oynadığını bildirib. Behruz Quliyev qeyd edib ki, YAP-ın siyasi xətti təkcə bir partiyanın inkişaf yolu deyil, həm də Azərbaycan dövlətçiliyinin müasir formalaşma tarixidir. O, media sektorunun da bu proseslərdə mühüm missiya daşdığını xüsusi vurğulayıb.

Xətai Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri, şəhid atası Mürvət Əsgərov çıxışında partiyanın şəhid ailələrinə və qazilərə göstərdiyi diqqət və qayğıdan, onların sosial təminatının gücləndirilməsinin rolundan bəhs edib. O partiya üzvlərini və tərəfdarlarını təbrik edib, Azərbaycanın daha böyük nailiyyətlər əldə edəcəyinə inamını ifadə edib.

Tədbir çərçivəsində YAP üzvü olan bir qrup partiya fəali yubileyli münasibətilə təltif olunub, onlara yubiley plaketləri və qiymətli hədiyyələr verilib. Yeni Azərbaycan Partiyasının sıralarına qəbul olunmuş yeni üzvlərə partiya vəsiqələri təqdim edilib. Tədbir bədii hissə ilə davam etdirilib, Yeni Azərbaycan Partiyasının himninin səsləndirilməsi ilə başa çatıb.

Elcin Bayramli

Qəzetlər nəyə lazımdır?

Çərşənbə axşamı dünyada, o cümlədən ölkəmizdə yaranmış internet problemi demək olar ki bütün saytlara girişi blokladırdı və informasiya məkanı boş qaldı. Bu fakt bir daha sübut etdi ki, elektron resurslar etibarlı deyil, çünki onlar maddi substansiya deyil, bir növ havadır və varlığı yalnız virtual şəkildə bir çox faktorlara bağlıdır- elektrika, yayım stansiyaları və ötürücü kəbellərə, internet serverlərə, domen sistemlərinə, elektron qadjetlərə və s. Bunlardan tək birinin olmaması bu virtual medianın 1 saniyə içində yoxa çıxması deməkdir. Üstəlik internet sisteminə nəzarət bizim əlimizdə deyil və heç bir müdaxilə imkanımız yoxdur.

Lakin bizim öz əlimizdə olan ənənəvi və alternativ variant var- çap mediası, yəni qəzetlər və jurnallar. Bunlar maddi substansiya deyil və real olaraq mövcuddurlar. Onları heç nə yoxa çıxara bilməz, hətta 100 il sonra belə. Çünki qəzet-jurnal sənəddir, arxivdir və əllə tutulması mümkün olan konkret vasitələrdir.

Elektron media sürətlə informasiya məkanında üstünlüyü ələ aldı. Lakin bu heç də klassik medianın dəyərini azaltmır. Bu gün global informasiya məkanı daha çox elektron medianın üzərində inkişaf etsə də, klassik media öz vacibliyini itirməyib. Çünki bunlar tamamilə fərqli şeylərdir və tam mənada bir birinin əvəzedicisi ola bilməz.

Problem təkcə texniki problemlərdə deyil, elektron media jurnalistika sahəsində klassik ənənələri də məhv edir. İnternetin inkişafı media sistemini, formatını, jurnalistlərin iş qaydalarını, hətta dəyərdim ki, peşə prinsiplərini tamamilə dəyişdi. Əlbəttə, bütün ölkələrdə belə deyil. Almaniya, Çin, Fransa, Rusiya, Britaniya kimi ənənəvi oxuma vərdişlərinə yiyələnmiş ölkələrdə klassik media hələ də öz dəyərini qoruyub saxlayır.

Azərbaycanda isə qəzet və jurnal alanların sayı kəskin azalıb. Hazırda yazılı mətbuat əsasən dövlət dəstəyi ilə ayaqda qalır. Dövlət əlini çəkəydi, bu sahədə ciddi problem yaranardı. Buna görə dövlətə ən azı təşəkkür düşür. Çünki çap mətbuatının yaşaması vacibdir. Qəzet-jurnallar sadəcə mətbuat deyil, bu, həm də yazılı, sənədli tarixdir. İstənilən vaxt istənilən qəzetin istənilən nömrəsini arxivdən götürüb oradan bəhrələnmək olar. Lakin internet saytlar haqda bunu demək olmaz. Onların bazaları tez-tez itir, silinir məhv olub gedir. Şəxsən mənəm internetdə indiyədək minlərlə yazım olduğu halda, axtarış verəndə 100-nü tapmaq olmur. Amma son 30 ildə qəzet və jurnal səhifələrində dərc olunmuş bütün yazılarım öz arxivimdə və dövlət arxivlərində qalır.

Çap mediasının reklam bazarı, abunədən və satışdan gəlirləri çox cüzdür. Ona görə də, indiki şəraitdə dövlətin çap mətbuatına maliyyə dəstəyi verməsi vacibdir. Çünki onların öz gücü ilə fəaliyyət göstərməsi mümkün deyil. Xüsusən də, bizim kimi qəzet-jurnal oxumağı bir zərərli vərdiş kimi tərgidən cəmiyyətdə. Və pulsuz elektron informasiya mənbələrinin çox olduğu bir vaxtda. Çap mətbuatı isə yeganə media növüdür ki, ona pul ödəmək lazımdır. Razılaşın ki, hər gün 50-60 qəpik verib qəzet almağa çoxunun imkanı yoxdur, olan da almır ki, saytlarda pulsuz oxuyuram. Belə bir rəqəbətlə mühitdə çap mediasının fəaliyyəti üçün böyük maddi texniki baza və maliyyə imkanları olmalıdır. Üstəlik, peşəkar kadrlar lazımdır ki, onlar da aşağı qonorrara işləmirlər. Reklam bazarı, normal gəlirləri yoxdur deyər qəzetlər savadlı mütəxəssisləri, peşəkar jurnalistləri cəlb edə bilmirlər. Bununla belə, ən yaxşı jurnalistlər hələ də qəzetlərdədir. Qəzetlər saytlar kimi yalnız xəbər yaymaqla məşğul olmur, jurnalistikanın və publisistikanın bütün janrlarını yaşadırlar, həm də maarifçilik fəaliyyəti göstərirlər. Yalnız operativlikdə elektron mediaya uduzurlar, qalan bütün sahələrdə öndədirlər. Bir sözlə, klassik mətbuatın müsbət və çatışmayan tərəfləri var. Lakin tərəziyə qoysaq, müsbət tərəflər daha ağır gələr.

Elektron mediaya gəldikdə burada hər cür imkanlar var. Sadəcə, bu sahədə anarxik mühit olduğundan vəziyyət birmənalı deyil. Bu medianın müsbət tərəflər aydındır- hər bir faktı, hadisəni əhəliyə daha tez çatdırmaq olur, operativlik yüksəkdir, canlı yayım vermək, limitsiz foto və video əlavə etmək, bunu milyonlarla ünvana çatdırmaq, onlayn göndərmək, interaktivlik təmin etmək imkanı var.

Mənfi tərəflər odur ki, hər cür provakativ reklam və təbliğat xarakterli məlumatlar, saxta və dezinformasiya materiallarını yaymaq asan olur. Hətta ümummilli və dövlət əhəmiyyətli proseslərdə təxribatlar da törətmək mümkündür. Dəfələrlə bunun şahidi olmuşuq. Üstəlik, onlar dövlət və cəmiyyət maraqları üçün yox, oxusu sayı və gəlir əldə etmək prinsipi ilə fəaliyyət göstərirlər.

Bir sözlə, internet media müsbət tərəflərindən daha çox mənfi tərəfləri ilə ortadadır. Əksəri diletantlar, reketlər, dələduzlardan ibarət olmaqla minlərlə sayt açılıb və xəbər yayırlar. Çoxu 1-2 nəfərdən ibarətdir- o da sayt adminləri. Peşəkarlıq çox aşağı səviyyədə, maddi texniki baza zəif, əhatə dairəsi və müxbir postları şəbəkəsi yox, dünya informasiya məkanına təsir gücü sıfır vəziyyətdə, heç bir etika, ədəb, mədəni norma, peşə məsuliyyəti yox. Əlbəttə, istisnalar var.

Bir neçə iri informasiya agentliyi və xəbər portalı var ki, onlarda da vəziyyət qənaətbəxş deyil. Yaydıqlarının 90 faizi hazır rəsmi məlumatlar, əməkdaşların telefonla kimisə danışdırdığı, tədbirlərdən göndərdiyi "o dedi, bu dedi" qəbilindən "eksklüziv" xəbərlərdir. Yaradıcılıq, xəbər axtarışı, problem tapıb ortaya qoymaq, analiz etmək və araşdırmaq payı çox azdır. Jurnalistikanın müxtəlif janrları barədə isə söhbət belə gedə bilməz, sayt mediasında onlar çoxdan ölmüşdür.

Problem fundamental və kompleksdir. Dövlət ciddi mətbuata rahat fəaliyyət üçün hər cür imkan yaratmalı, cəmiyyət isə şou mövzuların başını buraxıb ciddi siyasi, iqtisadi, mədəni, elmi mövzularda materialları izləməlidir. İş adamları, şirkətlər çap mediasına reklam verməlidir. Televiziya qəzetləri təvəqü qənaət etmək olar. Lakin hər bir halda qəzet dərc olunmalıdır- az tirajla, az səhifə ilə, az dövriyyə ilə olsa belə. Paralel olaraq qəzetlər onlayn qəzet formasında da işləyir və işləməlidir. Bu halda qəzetlər bir media məbədi və məktəbi olaraq yaşayır və sıradan çıxmaq.

150 illik tarixi olan çap mediasının yaşaması üçün həm dövlət, həm cəmiyyət öz rolunu oynamalıdır. Əgər hər kəs öz rolunu düzgün aparsa, klassik mediamız yaşayacaq. Son nəticədə həm dövlətimiz, həm cəmiyyətimiz qazanacaq.

Əli Kərimli-Ramiz Mehdiyev əlaqələrinə dair yeni faktlar üzə çıxdı

"Boz kardinal"ın Əli Kərimliyə Dərbənd şəhərində mağaza, Londonda isə ev bağışladığı məlum oldu

Dünya dəyişir, müasir texnologiyalar cəmiyyətlərin, eləcə də insanların həyatının və yaşayışının dəyişməsinə gətirib çıxarır. Belə məsuliyyətli dövrdə hər kəsin üzərinə əsaslı vəzifələr düşür. Başlıcası insanlar özləri, yaxınları ilə yanaşı dövlətlərinin də maraqlarından çıxış etməyi bacarmalıdır. Təəssüflər olsun ki, elə insanlar var ki, yalnız öz mənafeyini düşünür və buna uyğun addımlar atır.

Bu da nəticədə arzuolunmaz nəticələrə gətirib çıxarır. Məsələn, Azərbaycan reallığında siyasi arenada fəaliyyət göstərən bəzi dağıdıcı müxalif ünsürlərin müasir yeniliklərdən ictimai maraqlara zidd istifadə etmələrini göstərmək olar. Təbii ki, bu kimi fəaliyyət onların cəmiyyətin gözündən, ictimai rəyin nəzərindən daha da düşmələrinə gətirib çıxarır. Haqlı olaraq cəmiyyət onları rədd edir. Yəqin ki, qısa müddət sonra Milli Şura, Müsavat, AXCP kimi qurumlar siyasi səhnəni tərk etmək məcburiyyətində qalacaqlar. Bu, həm də Cəmil Həsəni, Əli Kərimli, İsa Qəmbər, Arif Hacı və digərlərinin siyasətlə vidalaşması demək olacaq. Bununla da hesab etmək olar ki, müxalifət düşərgəsində təmizlənmə başa çatacaq. Düzdür, boşboğazlar yığnağı vəziyyətdən çıxmaq üçün müxtəlif vasitə və üsullardan, o cümlədən sözdə soydukları, əməldə "can qardaşı" dedikləri Ramiz Mehdiyev və dəstəsinin üzvləri ilə geniş əməkdaşlıq edirlər. Diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, Ramiz Mehdiyev və dəstəsi ifşa olunduqdan sonra Əli Kərimli, Cəmil Həsəni ondan imtina etməyə çalışırlar. Hətta Ə.Kərimli ona lağ edir, haqqında xoşagəlməz ifadələr səsləndirir. Lakin fakt faktlığında qalır. Belə ki, bir sıra sənədlərə, eləcə də keçmiş dövlət məmurlarının, siyasi partiya rəhbərlərinin fikir və rəylərinə əsasən təsdiq olunur ki, 2000-ci ildən başlayaraq AXCP, Müsavat birbaşa Ramiz Mehdiyevin çətinli altına keçib. Əlaqələrin R.Mehdiyevin istəklərinə uyğun qurulması nəticəsində dağıdıcı müxalifətə 18 milyon manatdan artıq maliyyə yardımları edilib. Hətta iddialar görə, Ramiz Mehdiyev İsa Qəmbər və Arif Hacıya Bakının Əhmədli qəsəbəsində üç aptek, metronun yaxınlığında iki mağaza bağışlayıb.

Londonda Əli Kərimliyə ev bağışlanmasının səbəbi məlum oldu

Ramiz Mehdiyev Əli Kərimlinin "fəaliyyəti"ni yüksək qiymətləndirib və ona mükafat olaraq Dərbənd şəhərində Rəşid bəy Əfəndiyev küçəsi ilə Vahidova küçəsinin kəsişməsində 560 kvmetr sahəsi olan ticarət mərkəzi, həmin şəhərin Bazarmaya küçəsində Turizm mərkəzi bağışlayıb. Bununla yanaşı Ramiz Mehdiyevin Əli Kərimliyə Londonda Baker Street küçəsində 3 otaqlı mənzil bağışlayıb. Hazırda həmin mənzildə AXCP sədri Əli Kərimlinin iki oğlu yaşayır. Bütün bunlar faktır və təkzib edilməsi qeyri-mümkündür. Faktlardan biri də ondan ibarətdir ki, AXCP sədri Əli Kərimli, Müsavatın

indiki və keçmiş başqanları İsa Qəmbər və Arif Hacı Milli Şuranın rəhbəri Cəmil Həsəni uzun illərdir ki, heç bir yerdə işləmirlər, rəsmi gəlirləri yoxdur. Ancaq İsa Qəmbər, Arif Hacı, Cəmil Həsəni tez-tez xaricə səfərlər edirlər. Əli Kərimli 2 bahalı xarici avtomobillə 4 mühafizəçinin müşayiəti ilə şəhərdə hərəkət edir. Sual olunur, sözügedən bu şəxslər hansı vəsait hesabına xaricə səfərlər edir, bahalı avtomobillərin sahibi olaraq şəhərdə hərəkət edirlər? Söz yox ki, yeri qazıb qızıldan, puldan-paradan tapırırlar, göydən də var dövlətin bilavasitə onların başlarına düşməsi inandırıcı deyil. Elə isə bu qədər vəsait tələb edən ehtiyacları hansı pullarla əldə edir və ya həyata keçirirlər? Təbii ki, Ramiz Mehdiyev kimi qazları yolmaqla və xaricdəki erməni lobbisindən müəyyən tapşırıqları yerinə yetirmələri qarşılığında böyük məbləğdə pullar alıblar və heç şübhəsiz ki, hansısa açılan "çığır" vasitəsi ilə hələ də onlara pullar ötürülür. Baxmayaraq ki, Ramiz Mehdiyev vəzifəzindən azad edilib və hazırda həbsdədir. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, R.Mehdiyevin dəstəsinin bəzi üzvləri azadlıqdadır. Ehtimal etmək olar ki, Ə.Kərimlinin ağzını yummaq üçün R.Mehdiyevin qara "kassa"ları Ə.Kərimliyə, İsa Qəmbərə, Arif Hacıya pullar çatdırırlar. Belə analogiə eməli hazırda istintaq altında olan iş adamı Adnan Əhmədzaadənin mətbuatda məlum olan fikirlərindən məlum olub. Belə ki, Ramiz Mehdiyev Prezident Administrasiyasındakı işindən azad edilsə də, Adnan Əhmədzaadə ona çatmalı olan pulları davamlı olaraq ona və ailəsinin xaricdə olan üzvlərinə çatdırıb. Məlumatla görə, Adnan Əhmədzaadənin şirkətlərindən biri üzərindən sabiq PA rəhbəri Ramiz Mehdiyevin nəvəsinin Dubaydakı şirkətinə davamlı pul köçürüb. Bildirilir ki, Adnan Əhmədzaadə bu köçürmələrə Ramiz Mehdiyevin PA rəhbəri olduğu zamandan start verildiyini deyib. Bununla belə Adnan Əhmədzaadə əlavə edib ki, Ramiz Mehdiyev PA-dan kənarlaşdırıldıqdan sonra ona bu əməliyyatı dayandırması bərdə yuxarıdan hər hansı bir bildiriş gəlməyib: "Ona görə də pulköçürmə əməliyyatı son zamanlara qədər davam

edib". Araşdırmalarla sübuta yetirilib ki, A.Əhmədzaadə R.Mehdiyevin Dunbaydakı şirkətinə ümumilikdə 70-80 milyon ABŞ dolları köçürüb.

Əli Kərimlinin trollarının fəallaşmasının səbəbi bəlli olur

Azərbaycan cəmiyyəti arasında Əli Kərimlinin, İsa Qəmbərin, Cəmil Həsənin və Arif Hacılinın satqın və xəyanətkar mövqeyə malik olduqlarını bildiklərindən yeni məlumatlardan bir qədər təəccüblənməmişlər. Bunu aydın şəkildə anlayan Əli Kərimli və İsa Qəmbər özlərini geniş müdafiə xarakterli fəaliyyətə başlayıblar. Lakin danışdıqca özlərini bir qədər də batırırlar, ifşa edirlər. Əli Kərimli əməli fəaliyyəti ilə bir daha trol olduğunu nümayiş etdirir. Bu işdə ona müavinləri və ətrafındakı qaragüruhçülər də dəstək olurlar. Fuad Qəhrəmanlı, Seymur Həzi, İlham Hüseyn, Natiq Ədilov və digərləri vaxtaşırı olaraq xor dəməyinin banlayan üzvləri kimi Ə.Kərimlinin şər və böhtan xarakterli paylaşımlarını bəyənir və öz səhifələrində paylaşmaqla dəstəkləyirlər. Nədi-nədi Ə.Kərimli aldığı xarici qrantdan, Ramiz Mehdiyevin çatdırdığı pullardan onlara da verir. Bu isə utançvericidir. Çünki özünə hörmət etməyi bacaran şəxs kiminsə tapşırıqlarına boyun əyib, trolluq etmz.

Reallıqlar təsdiq edir ki, dəstəbaşı Ə.Kərimlinin və trollarının cəhdləri uğursuzluğa düşür. Buna baxmayaraq hələ də hədəsi əlinə bir zurna alıb nəzarətsiz zona hesab olunan sosial şəbəkələrdə pələmkə davam edirlər. Bu isə onların həddindən artıq riyakar və abırsız məxluq olduqlarını göstərir. Belə ünsür uzun müddət siyasi arenada qala bilməz. Ən azı insanların rəğbətini qazanması mümkünsüzdür. Ona görə də, tam əminliklə demək olar ki, xalqa düşmən kəsilsən, dövlət çevrilişi etməyə cəhd edənlərlə eyni maraqları bölüşmək və eyni qazandan qidalanmaq nəticə etibararı ilə onların siyasi məhvlərinə gətirib çıxaracaq.

İLHAM ƏLİYEV

Dəyışənlər...

MƏTANƏT

Küçədə hamı qaçır. Bir-birinə deyir ki, indi sürət dövrüdür, qaçmadınsa, batdın. İnsanlar qaçır və bir-birinə dəyə-dəyə, bəzən üzr istəyərək, bəzən də buna lüzum görməyərək qaçır, mənzilbaşına çatmağa tələsirlər.

İnternet dünyası dünyamıza baş vurandan sonra onu bizdən aldı. İndi bizim dünyamız yoxdur, internet dünyası vardır. Ta bir-birimizə qonaq getmirik, görüntülü danışırıq. Ta bir-birimizə məktub yazmırıq, ismarıq göndəririk. Nəyimiz lazımdır tez-tez kəndlərə gedib yaşlıları ziyarət etmək? Onları görüntülü telefon danışıklarında hərdən görürük də...

Qız bəyənmə, elçilik, bayramlaşma, başsağlığı, özünü-reklam, eyham, söz ilişdirmə, olanını göstərmək, olmayanı əsla düşünməmək-hamısı sosial şəbəkələrdə dünyamızı əlimizdən ala-ala getməkdədir.

İndi yalan danışanların sayı artmaqdadır. Bilmirəm süni qidalardan təsirdəndir, yoxsa elə bu internet dünyasının bəxşisidir, nədir, yalan danışan insanların sayı artmaqdadır. Bəzi insanlar verdikləri sözü tuta bilmir, hansısa vasitə əlindən dartıb alıb onu yalançı edir. Yalan danışmaq yolunun hara qədər davam edəcəyi isə hələlik məlum deyil.

Çox tez-tez narkotik alverçilərinin həbs olunması ilə bağlı xəbərlərlə rastlaşırıq. "Kişilər" özlərinə qəribə iş tapıblar. Görəsən bu gözəl dünyanı nə üçün o çirkli dünyaya satırlar? Nə üçün heç olmasa qonum-qonşudan bir papaq tapıb qarşılara qoyaraq fikirləşib bir-birlərinə demirlər ki, biz nə edirik? Biz insanları nə üçün zəhərləyirik? Biz nə üçün övladımızın çörəyini belə çirkli yollarla qazanırıq...

Dünya əvvəlki dünya deyil, vallah. Dəyişənlər çoxdur. Geyimlər, saçlar, üzler, dəblər... Baxırsan ki, o tərəfdən biri oğlan gəlir, saçının bir hissəsi bənövşəyi rəngdə. Corabının biri qırmızı, biri yaşıl rəngdə. Deyirsən, ilahi, bəlkə şəhərin sübhündə qaranlıq olub, corabları səhv geyinib. Lakin onu ayaqdan başa qədər süzdükdə və başda dayandıqda, saçların da iki rəngdən ibarət olduğunu gördükdə anlaşırsan ki, yox, heç bir səhvlik yoxdur, bu, oğlanın özünəməxsus dəbidir.

Küçədə bir qızla rastlaşırsan. Baxırsan ki, əynindəki pal-tara bir neçə santimetr parça istifadə olunub. Ətək bədən bir qarış aşağı, köynək bədən bir qarış yuxarı. Qalan yerlər açıq... Deyirsən, ilahi, nəvələrimizin o vaxtlar etəkləri bəlkə də 8-10 metr parçadan qat-qat tikilirdi, görəsən onlar o ağırlıqda etəklə necə gəzib dolanırdılar? 8-10 uşağın qayğısına qalırdılar, üstəlik ev və çöl işləri. Su evdən neçə kilometr aralıda. Kanalizasiya yox. Suyu evlərə daşıdıqları kimi, tullantı suları da eynilə evdən xeyli kənara daşıyırdılar, həm də o qatlama, uzun etəklərdə. İndiki əksər cavanların yay-qış ayağı açıqdır. Yəqin mənim kimi siz də müşahidə etmişiniz. Oğlan-qız baxırsan ki, ayağında yalnız ayaqqabının içine geyilən balaca bir corab var. O corabla şalvarın ayağı qarşındakı məsafə lütdür. Oğlanları demirəm, qızlar bunun altını əvvəl-axır çəkəcəklər. Belə də dəb olar? Axı bu qızlar sabah ana olacaqlar, dünyaya, daha doğrusu dünyamıza uşaq gətirəcəklər. Bu açıq ayaqların çəkib canlarına verdiyi soyuğun bədənələrindən çıxması üçün görəsən neçə il lazım olacaq?

Şəhər-şəhər məktəbə gedən uşaqları görəndə, vallah adamın yazığı gəlir. Çantalarının özlərindən ağır olması kənardan hiss olunur. Bunu düşünən valideynlər də indi uşaqları ilə birlikdə məktəbə gedir, məktəbdən gəlir. Çünki onların əsas vəzifələrindən biri də uşaqlarının çantasını daşımaqdır. Nə etsinlər, ya daşımalıdırlar, ya da irəlində övladlarını xəstəxanalarda gəzdirməli, əyilmiş sümüklerinin müalicəsi ilə məşğul olmalıdırlar. Bunu da edə bilsələr və ya bunu bacaran olsa...

Əvvəllər hava günəşli olanda baxırdın ki, analar körpələri gəzintiye çıxarırlar. İndi bunu görmək bir o qədər tez-tez olmur. Çünki əksər analar telefon əllərində sosial şəbəkələrdə o qədər məşğul olurlar ki, bayırda havanın günəşli, yoxsa buludlu olmasından xəbərləri belə olmur. Körpələr də ki, evdə qalmalı olurlar. bir az böyüyəndən sonra isə analar onları qoyur televizorun qarşısına, cizgi filmlərinə baxmağı tövsiyə edir. Bir də baxırıq ki, uşaqlarımız 4-5 yaşına çatıb, danışmır. Götürüb bu dəfə bayıra çıxarıq və gəzmədiyimiz loqoped qalmır. Danışanda da uşaq ya türk, ya ingilis, ya da rus dilində danışır. Azərbaycan dilindən xəbərləri əsla olmur.

Nə isə... Dünyamızda o qədər qeyri-adiliklər var ki... Hələ iki-üçündən danışdım. Bütün bunların fonunda "mən belə dünyanın nəyindən küsüm" dedikcə, hər dəfə sadəcə dəli bir ağılaq keçir könlümdən...

20 noyabr - Ağdam Şəhəri Günü işğaldan azad olunmuş Azərbaycan torpaqlarının dirçəlişi, milli qürur və zəfər əzminin təcəssümüdür. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin "Dağılmış Ağdam şəhəri erməni vəhşiliyinin şahididir. Biz Ağdam şəhərini bərpa edəcəyik. Heç kimdə bu haqda şübhə olmasın" fikri bu tarixi torpağın taleyini dair dövlət iradəsinin ən yüksək səviyyədə ifadəsidir. Bu gün Ağdam artıq təkcə dağıntılar yox, həm də quruculuq, yenilənmə və tarixi ədalətin bərpası simvoludur.

"Ağdam" toponimi qədim türk dilindən qaynaqlanaraq "kiçik qala" anlamını verir. Bu ərazi minilliklər boyunca türkdilli tayfaların məskəni olmuş, onların müdafiə məqsədi ilə inşa etdikləri kiçik qalalar bölgənin adlandırılmasında mühüm rol oynamışdır. XVIII əsrdə Qarabağ xanlığının banisi Pənahəli xan burada ağ daşdan saray-imarət tikdirməklə Ağdamı regionun mühüm siyasi və memarlıq mərkəzinə çevirmişdir. Bu imarətin günəş şüaları altında işıqlı görüntüsü şəhərin "Ağ ev, işıqlı məkan" mənasını daha da gücləndirmişdir.

1993-cü il 23 iyul tarixində Ağdamın 73 faizinin işğalı Azərbaycan tarixinin ən faciəli hadisələrindən biridir. 128 min insan öz doğma yurd-yuvasından didərgin düşmüş, ərazidəki 90 kənd talan edilmişdir. 6 mindən çox şəhədin qanı bu torpağa tökülmüş, minlərlə mülki şəxs yaralanmışdır. İşğal nəticəsində: 38 kolxoz və çoxsaylı sənaye müəssisələri, 74 məktəb, 271 mədəniyyət ocağı, Çörək Muzei, yüzlərlə tarixi abidə və məscidlər tamamilə dağıdılmış, talan edilmişdir.

Ermənistan Cenevrə Konvensiyalarının tələblərini kobud şəkildə pozaraq coğrafi adları dəyişdirmiş, mülki obyektləri yandırmış, mədəni irsi məqsədli vandalizmə məruz qoymuşdur.

Ağdam: tarixi irsin, Zəfərin və Böyük Qayıdışın rəmzi

Akif RƏFİYEV,
Qarabağ müharibəsi veteranı,
Ədliyyə general-mayoru,
Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının
İdarə Heyətinin üzvü

Bu əməllər müharibə cinayətləri olmaqla yanaşı, bölgədə etnik təmizləmə siyasətinin bariz nümunəsidir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 853 sayılı qətnaməsi Ağdamı daxili olmaqla işğal olunmuş bütün ərazilərdən erməni silahlı qüvvələrinin dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb etsə də, Ermənistan uzun illər bu tələblərə məhəl qoymamışdır.

44 günlük Vətən müharibəsində qazanılmış Qələbə nəticəsində imzalanmış 10 noyabr 2020-ci il Bəyanatı Ağdamın işğaldan dinc yolla azad edilməsini təmin etdi. 20 noyabr 2020-ci ildə şəhər Azərbaycana təhvil verildi və bununla yüzlərlə hərbcinin və mülki şəxsin həyatının xilas edilməsi mümkün oldu. Ağdamın azadlığı Azərbaycan dövlətinin gücünü, ordumuzun müzəffərliyini və Prezident

cənab İlham Əliyevin qətiyyətli siyasi iradəsini bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Qələbənin əbədiləşdirilməsi məqsədilə 26 noyabr 2020-ci ildə "Ağdamın azad olunmasına görə" medalı təsis edilmiş, 5.790 hərbi qulluqçu bu medalla təltif olunmuşdur.

Prezident cənab İlham Əliyevin 31 iyul 2023-cü il tarixli Sərəncamı ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə şəhər günlərinin təsis edilməsi böyük dövlətçilik əhəmiyyətinə malik qərardır. Bu çərçivədə 20 noyabr Ağdam şəhəri günü elan olunmuşdur. Bu, təkcə tarixi hadisənin xatırladılması deyil, həm də bölgənin dirçəlişi uğrunda görülən işlərin gələcək nəsillərə çatdırılması baxımından mühüm addımdır. İşğaldan sonra Ağdam tamamilə yerlə-yeksan edilmiş şəhər təsiri bağışlayırdı. Beynəlxalq ekspertlər və jurnalistlər buranı "Qafqazın Xirosiması" adlandırırdılar. Lakin bu gün həmin xarabalıqların yerində yeni, müasir, ağıllı şəhər konsepsiyasına əsaslanan Ağdam qurulur. Dövlətimizin həyata keçirdiyi genişmiqyaslı bərpa-quruculuq tədbirləri bu diyarın əvvəlki şöhrətinə qovuşacağına inamı artırır.

Nazirlər Kabinetinin 16 avqust 2022-ci il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilən "Ağdam şəhərinin 2040-cı ilədək Baş Planı" işğaldan azad edilmiş ərazilərin yenidən qurulmasında strateji yol xəritəsidir. Bu plan işğaldan azad edilmiş rayonlar içində ilk təsdiq edilən sənəd olmaqla, Ağdamın gələcək inkişaf perspektivlərini müəyyənləşdirir: Ağdam Azərbaycanın dördüncü böyük şəhəri olacaq; burada 100 min nəfərin yaşayışı nəzərdə tutulur; müasir yaşayış məhəllələri, sosial infrastruktur, nəqliyyat şəbəkələri, parklar, sənaye və kənd tə-

sərrüfatı zonaları yaradılır; "Böyük Qayıdış" çərçivəsində kəndlərin bərpası, yolların çəkilişi, su, enerji və rabitə xətlərinin yenilənməsi sürətlə davam edir. Artıq yüzlərlə ailə öz doğma evlərinə qayıtmış, minlərlə insan Ağdamda yeni həyata başlamışdır. 2021-ci ildə Prezident cənab İlham Əliyevin Fərmanı ilə yaradılan Ağdam Sənaye Parkı işğaldan azad edilmiş ərazilərin iqtisadi inkişafında mühüm rol malikdir.

2025-ci ilin may ayında açılan Ağdam Dəmir Yolu və Avtovağzal Kompleksi bölgənin nəqliyyat sisteminin əsas qovşağıdır. 8 hektar ərazidə inşa edilmiş kompleks: gündəlik 800-1000 nəfər dəmir yolu səmşininə, 1300-1500 nəfər avtovağzal səmşininə xidmət göstərə biləcək texniki imkanlara malikdir. Azərbaycanda ilk qapalı dəmir yolu platformasının məhz Ağdamda inşa edilməsi şəhərin strateji əhəmiyyətini bir daha təsdiqləyir.

Ağdamın azad edilməsindən sonra cənab İlham Əliyevin rayona 2020-2025-ci illərdə həyata keçirdiyi çoxsaylı səfərlər bərpa prosesinə güclü siyasi dəstək vermiş, onlarca infrastruktur layihəsinin təmələqoymasına və açılışına səbəb olmuşdur. Bu səfərlər Ağdamın dirçəlişinə dövlət səviyyəsində verilən diqqəti aydın şəkildə göstərir.

Ağdamın tarixi taleyi Azərbaycan xalqının milli yaddaşında həm ağırlı səhifə, həm də milsiz qələbə rəmzidir. Bu gün Ağdam işğalın izlərini silərək yenidən dirçəlir, iqtisadi, sosial, mədəni potensialını bərpa edir, müasir şəhər modelinə çevrilir. Prezident cənab İlham Əliyevin qətiyyətli siyasi iradəsi, dövlətimizin gücü və xalqımızın birliyi nəticəsində Ağdamın əvvəlki şöhrəti bərpa olunmaqla yanaşı, daha da möhtəşəm gələcək formalaşdırılır. 20 noyabr - Ağdam şəhəri günü bu dirçəlişin, Böyük Qayıdışın və tarixi ədalətin təntənəsini ifadə edən xüsusi tarixi gündür. Bu gün müasir Ağdam artıq qayıdışın deyil, həm də inkişafın, yenilənmənin, milli iradənin rəmzidir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Özbəkistanın Milli İnformasiya Agentliyinə (Uza) verdiyi geniş və çoxşaxəli müsahibə iki qardaş ölkə arasında münasibətlərin hazırkı mərhələsini, strateji əməkdaşlığın əsas istiqamətlərini, regional və global miqyasda qarşılıqlı əlaqələrin inkişaf dinamikasını əhatə edən mühüm siyasi sənəd xarakter daşıyır. Müsahibə Mərkəzi Asiya-Cənubi Qafqaz xəttində formalaşan yeni geosiyasi reallıqların, Türk dünyasında integrasiyanın dərinləşməsinin, iqtisadi, nəqliyyat, enerji və humanitar sahələrdə çoxsəviyyəli tərəfdaşlığın strateji əsaslarını açıq şəkildə ifadə edir.

Prezident cənab İlham Əliyevin fikirlərində Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərinin tarixi kökləri, qarşılıqlı etimadın mühüm rolu, dövlət başçıları arasında şəxsi dostluq münasibətlərinin yaratdığı əlavə sinerji xüsusi yer tutur. Prezident cənab İlham Əliyev müsahibəsində Azərbaycan və Mərkəzi Asiya ölkələrinin təkcə coğrafi və mədəni yaxınlığı deyil, həm də ortaq strateji məkan kimi birləşdiyini vurğulayır. Xəzər dənizinin fiziki sərhəddən daha çox birlik və əməkdaşlıq rəmzi kimi təsvir olunması bu regionun təhlükəsizlik, nəqliyyat, enerji və iqtisadi əməkdaşlıq baxımından vahid platforma kimi formalaşdığını göstərir.

Azərbaycanın Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları Meşvərət görüşlərinə dəvət olunması, bu formatda artıq üçüncü dəfə iştirak etməsi ölkəmizin regionun strateji siyasi arxitekturasında mühüm aktora çevrildiyini təsdiqləyir. Məsələnin siyasi mahiyyəti ondan ibarətdir ki, Azərbaycan Mərkəzi Asiya ilə yeni integrasiya xəttinin körpüsü rolunu oynayır və bu, Xəzər hövzəsi üzrə əməkdaşlığı daha səmərəli edir. Prezident cənab İlham Əliyev Azərbaycan və Mərkəzi Asiya ölkələrini birləşdirən dəyərlər sisteminin ortaq tarixi yaddaş, mə-

Azərbaycan-Özbəkistan strateji müttəfiqliyinin yeni səviyyəsi

İradə Rizazadə,
Vətəndaşların Sosial
Rifahı Naminə İctimai
Birliyinin sədri

dənyyət, dil və dini yaxınlıqdan ibarət olduğunu vurğulayır. Xüsusən Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərində əsrlərdən gələn qardaşlıq ənənəsinin müasir dövrdə dövlət siyasətinin əsas elementlərindən birinə çevrilməsi bu əməkdaşlığın möhkəm təməl üzərində dayandığını sübut edir.

Dövlət başçısının qeyd etdiyi kimi, son illərdə iki ölkə liderlərinin qarşılıqlı səfərləri və yüksək səviyyəli təmasların intensivliyi münasibətlərin dinamizmini göstərir: son üç ildə Mərkəzi Asiya ölkələri tərəfindən Azərbaycana təxminən 30 səfər, Prezident cənab İlham Əliyevin isə region ölkələrinə 13 səfəri baş tutub. Bu göstəricilər siyasi dialoq və qarşılıqlı etimadın yüksək səviyyəsini təsdiq edir.

Azərbaycan ilə Özbəkistan arasında münasibətlər bu gün ən yüksək - müttəfiqlik səviyyəsinə çatıb. Prezident cənab İlham Əliyev Şavkat Mirziyoyevlə arasında mövcud olan şəxsi dostluq və etimad münasibət-

lərinin ikitərəfli əlaqələrin inkişafına güclü təsir göstərdiyini xüsusi vurğulayır. Bu faktor dövlətlərarası münasibətlərin keyfiyyətinə birbaşa təsir edən mühüm strateji üstünlükdür.

Son bir il yarım ərzində dövlət başçıların qarşılıqlı beş səfərinin keçirilməsi, Strateji tərəfdaşlığın möhkəmləndirilməsi haqqında Bəyannamənin və Müttəfiqlik münasibətləri haqqında Müqavilənin, habelə 2025-2029-cu illər üçün "Yol xəritəsi"nin imzalanması münasibətlərin institusional və hüquqi çərçivəsini daha da gücləndirib.

Özbəkistanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü daima dəstəkləməsi iki ölkə arasında qardaşlıq və siyasi həmrəyliyin təzahürüdür. Xüsusən azad olunmuş Füzuli şəhərində Mirzə Uluqbəy adına məktəbin inşası Özbəkistanın Qarabağın bərpasına verdiyi simvolik və strateji töhfə kimi qiymətləndirilir. Prezident cənab İlham Əliyevin sözlərinə görə, bu təşəbbüs ilk olaraq məhz Özbəkistan tərəfindən irəli sürülmə və Azərbaycanda dərin minnətdarlıqla qarşılanır. Bu jest ölkələrimiz arasında sarsılmaz qardaşlığın və humanitar həmrəyliyin bariz nümunəsi kimi tarixə düşür. Azərbaycan və Özbəkistan Türk Dövlətləri Təşkilatının fəal üzvləri olaraq türk dünyasının siyasi, iqtisadi və mədəni integrasiyasına mühüm töhfə verirlər. Bundan əlavə, BMT, Qoşulmama Hərəkatı, İƏT, ECO və digər təşkilatlar çərçivəsində ortaq mövqelər ölkələrimiz arasında qarşılıqlı etimadın yüksək səviyyəsini nümayiş etdirir. Bu müstəvidə əməkdaşlıq yalnız regional deyil, eyni zamanda global təhlükəsizlik, multilateral diplomatiya və beynəlxalq əməkdaşlıq baxımından strateji əhəmiyyət kəsb edir.

Prezident cənab İlham Əliyevin müsahibəsində iqtisadi-ticarət əlaqələrin son illərdə ciddi artım nümayiş etdirdiyi xüsusi vurğulanır. Statistik göstəricilər bunu açıq şəkildə təsdiqləyir:

2024-cü ildə ticarət dövriyyəsi: 252 milyon ABŞ dolları

2025-ci ilin ilk 9 ayında artım: 87,5%

Özbəkistanın Azərbaycan iqtisadiyyatına sərmayəsi: 21,8 milyon dollar

Azərbaycanın Özbəkistan iqtisadiyyatına sərmayəsi: 183,5 milyon dollar

2023-cü ildə yaradılan Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Şirkəti regiondaxili və üçüncü ölkələrdə birgə sərmayə layihələri üçün mühüm platformaya çevrilib. Xankəndidə açılmış birgə tikisi fabrikinin fəaliyyəti isə dostluq münasibətlərinin praktiki təzahürü, iqtisadi əməkdaşlığın real nəticəsidir. Orta Dəhliz Azərbaycan-Özbəkistan əməkdaşlığının mühüm komponentidir. 2024-cü ildə ölkələr arasında tranzit daşımaların həcmi 18% artaraq 1,3 milyon tonu keçib. Ələt Beynəlxalq Ticarət Limanı, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu, doqquz beynəlxalq hava limanı və genişlənən ticarət donanması Azərbaycanın regionun əsas tranzit qovşağına çevrilməsini təmin edir. Zəngəzur dəhlizinin açılması isə bütün Mərkəzi Asiya ölkələri üçün yeni iqtisadi və nəqliyyat imkanları yaradacaq strateji layihə kimi dəyərləndirilir. Enerji sektorunda əməkdaşlıq həm ənənəvi neft-qaz sahələrini, həm də bərpalanan enerji istiqamətlərini əhatə edir. SOCAR-ın Özbəkistana ixrac fəaliyyəti, eləcə də "Neftegaztexnologiya" birgə müəssisəsinin işi enerji

sahəsində praktiki əməkdaşlığın davamlılığını göstərir.

2024-cü ildə Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan arasında enerji sistemlərinin integrasiyasına dair imzalanan sənədlər region üzrə yaşıl enerji diplomatiyasının yeni mərhələsidir. Mədəniyyət, elm, təhsil, regionlararası əlaqələr və humanitar platformalarda əməkdaşlıq iki ölkə arasında dostluğun cəmiyyət səviyyəsində möhkəmlənməsinə xidmət edir. 2023 və 2024-cü illərdə keçirilən Mədəniyyət və Elm Günləri, Şuşa və Xivə şəhərlərində təşkil olunan tədbirlər xalqlar arasında yaxınlığı daha da artırır.

Daşkənddə Heydər Əliyev meydanının olması və Bakıda "Özbəkistan" parkının salınması dövlətlərarası dostluğun rəmzidir. Media forumları, QHT platformaları və iki ölkənin futbol üzrə U-20 dünya çempionatına birgə ev sahibliyi etməsi humanitar əlaqələrin gücləndirilməsi baxımından mühüm rol oynayır. Bu tədbirlər bir tərəfdən peşəkar əməkdaşlıq imkanlarını genişləndirir, digər tərəfdən isə ölkələr arasında qarşılıqlı etimad daha da möhkəmləndirir. Prezident cənab İlham Əliyevin Uza-ya müsahibəsi Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərinin strateji mahiyyətini, regional proseslərdə iki ölkənin artan rolunu və qarşılıqlı əməkdaşlığın çoxşaxəli istiqamətlərini əhatə edən mühüm siyasi sənəddir. Müsahibədə ifadə olunan fikirlər dövlətlərimiz arasında əlaqələrin yeni mərhələyə yüksəldiyini, qarşılıqlı etimadın, qardaşlığın və dostluğun real nəticələrə çevrildiyini sübut edir.

Azərbaycan və Özbəkistanın müttəfiqlik münasibətləri regionda sülhün, sabitliyin, iqtisadi inkişafın və integrasiyanın dərinləşməsinə mühüm töhfə verir. İki ölkə arasında formalaşan strateji əməkdaşlıq modeli həm Türk dünyasında, həm də daha geniş coğrafiyada yeni tərəfdaşlıq arxitekturasının nümunəsi kimi çıxış edir.

"One size"-dən "oversize" kişi modelinə necə tərəqqi etdik?

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın
İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə
"Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin
ışığılandırılması" istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb.

Bizim milli düşüncədə kişi fiquru fərqlidir, özəldir, ucadır. Lap kiçikliyimizdən bizə kişi fiqurunun əhəmiyyəti, ailədəki yeri, vəzifələri, öhdəlikləri haqqında çox danışılıb, öyrədilib. Evdə böyüklərimiz, məktəbdə müəllimlərimiz, efirdə filmlərimiz zehnimizdə milli kişi obrazı yaradıb. Biz kişinin - atamızın, babamızın, həyat yoldaşımızın əyilməz, sınımaz, yenilməz olduğunu eşidə, görə-görə yaşamışıq. Xüsusilə oğlanların tərbiyəsində əhəmiyyətli imzası olan kişi müəllimlərimizdən dərs almışıq, atamızın sözü ailə konstitutsiyası olub, babamızın sözü nəslin qanunu olub. Sözü kişilər söz xətrinə deməyib, söz bir ailənin, bir nəslin diriliyini mühafizə edib.

nin rifahına xidmət edən, övladlarının təhsilinə can qoyan kişilərin sözü, bir sözü bir möhürdən, bir qanundan daha ağır çəkili olan, yeməyən yedirən, içməyən içirən, geyməyən geydirən ataların sözü nə mənada ağır ola bilərdi ki?

Müqayisə edirəm çox şeyi, dövrün qadınına "sən güclüsən" deyər-deyər ərinə, ailəsindən uzaqlaşdırən cərəyanlar daha çox kişilərin ailədə, cəmiyyətdə rolunun azalmasına, özünü yetərsiz, qədersiz hiss etməsinə xidmət etmədimi? Ərindən çox qazanan, ərinə daha yaxşı iş tapa bilən qadınlara ailəsi ilə hesablaşmamağı, er ilə məsləhətləşməməyi öyrətmədilərmi ona güc vəd edənlər? Qadınlar var ki, bu tələyə düşmədi, həyat yoldaşını yemədi bu cərəyanlara, qazancını er qazancından ayırmadı, işsiz qalan ərini xor görmədi, ərini rəzil, yox

vəzir etdi.

Amma qadınlar da var ki, güc, iş adı altında mənən çökdü. Qadınlar məmnundurmu bu halından? Deyillər. Qadının yükü artdı gücləndikcə. Onun qoltuğunun altına qoşa qarpız qoyanlar qarşısında öhdəlikləri çoxaldı. Həm çöldə, həm evdə iş yükünün altında əzildikcə əzildi. Kişilərə iş verməyən sistemdə eri iş tapa bilməyən qadınlar ailənin bütün yükünü çiyinə almalı oldu. Evdən məktəbə, məktəbdən bağçaya, bağçadan işə, işdən dükana, bazara, oradan da evə qaçmaqla keçir müasir və güclü qadının gü-

nü. 1 işi 10 olan qadın razıdırımı vəziyyətindən? Onun gətirdiyi pulun, qazancın altında isə kişilər əzildi - pul qazana bilmədiyi üçün ailədə söz haqqını itirdi zamanla, ailə büdcəsi bir əldə cəmləndi, atalar uşaqlarına xərclik verə bilmədi, beləcə onların gözündə cılızlaşdı, kiçildikcə kiçildi.

Bütün sosial araşdırmalar, bütün dəstəkləyici proqramlar qadınların ətrafında cəmləşdi, kişilər köməksiz, dəstəksiz qaldı bu proseslərin fonunda. Dedilər ki, "kişidir, bacarar", "kişidir, öhdəsindən gələr", "kişilərə həyat asandır". Kişilər iş tapa bilmədi, kişilər qazanc gətirə bilmədi, kişilər kölgədə qaldı, kişi fiquru silindi yavaş-yavaş zehnimizdən. Övladının gözünün içinə baxa bilməyən ataların sayı artdı zamanla. Yazıqlaşdırdılar dağ kimi milli kişi obrazını.

Bu bizə nə "qazandırdı"? Güclü qadınlar və təməli sarsılmış ailə modeli. Nikahsız ittifaqlar və atasız doğulan uşaqlar. Bütövlüyü itirilmiş ailələr və boşanma statistikasındakı yüksək şkala. Kişilik anlayışı sıxışdırıldıqca cəmiyyət yönünü, istiqamətini itirdi, kişilər kölgədə qaldıqca dəyərlər aşındı. Qadınlar istəmədən yönünü dəyişdi, kimə, nəyə xidmət etdiklərinin fərqində olmadan gender, feminizm tələsinə düşdülər. Ailəsini o cərəyanlara qurban verənlərin sayı hər gün artdı, qurban verməyənlərə isə çevrəsindəki qa-

dınların stiqması yükləndi.

Kişilərin və kişilik anlayışının nüfuzu geri qaytarılmalıdır. Kişi sözüne güvənən, etibar edilən cəmiyyət təkrar formalaşmalıdır. Sözü möhür, vədi imza olan kişilər getdikləri yerden geri qayıtmalıdır. Arvadı başqa kişiye qoşulub qaçan, efirə çıxıb ona xəyanət edən

rəsində, cəmiyyətdə. Qadınlar güvənmək istəyir - namusuna sataşmayacaq, ona göz qoymayacaq, yoluna daş düzəcək yox, yolunu hamarlayacaq kişilərə. Başqasının namusuna sataşmayan, evli qadını gözünə kəsdirməyən, başqa qızlara da öz qızı, bacısı kimi davranan kişilərin soyqırımı dayanmasa hamı üçün çətin olacaq yaşamaq.

19 noyabr Ümumdünya Kişilər Günüdür: güclü olduğu üçün güc tətbiq etməyən, müasir "kişilik anlayışı"nın əyinlərinə dar gəldiyi, sözdə yox, əməldə kişi olanların günü. Güclü olmaq onlara baha başa gəlir, həm öz yüklərindən, həm də cəmiyyətin onların boyuna biçdiyi rolun yükündən şikayətlənmirlər amma. İndi sözün bütün mənalarında həqiqi kişi olmaq da çətinidir. Onlar zamana, dövrə, vəziyyətə görə "oversize"

ola bilmirlər, "one size" olurlar çünki, kişilik xarakter məsələsidir çünki...

Yaxşı kişilər - atalar, babalar, əmilər və dayılar, ərlər və övladlar yaxşı ki, var...

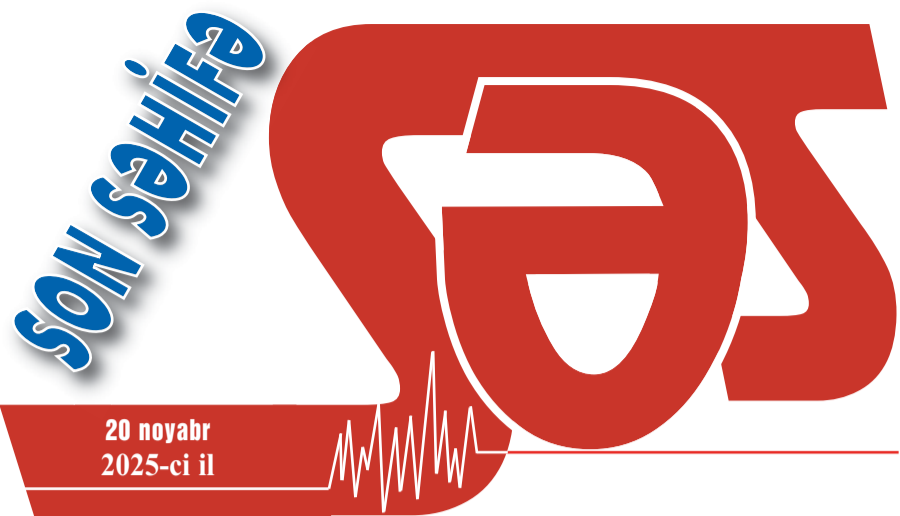
arvadına yalvaran, körpə uşağa tamah salan, təcavüz edən, evli ikən qız qaçıran, qonşu gəlinə göz qoyan, gəlininə sataşan "kişi"lərin artdığı cəmiyyətdə tab gətirmək getdikcə daha da çətinləşəcək bizim üçün. Çünki qadınlar əsl kişi görmək istəyir yanında, ailəsində, çev-

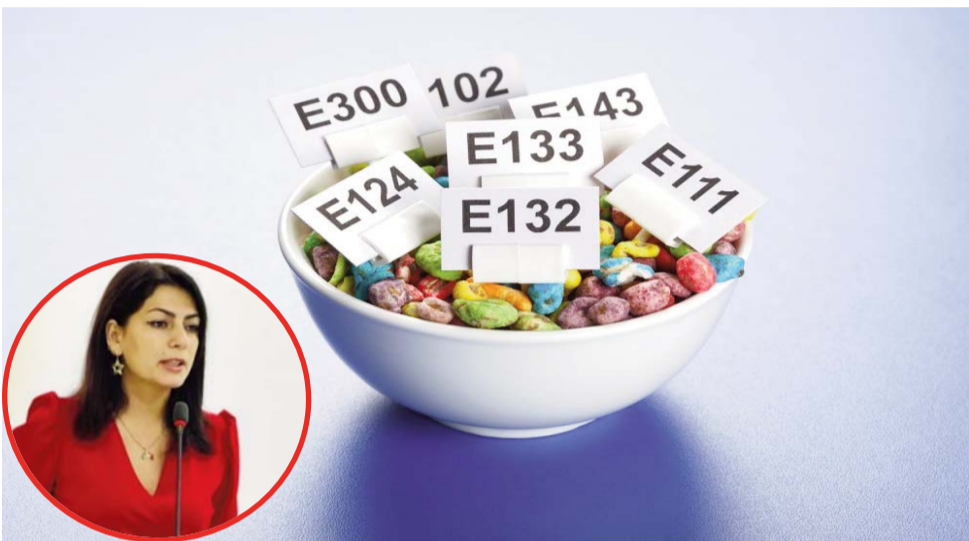
Çox rastlaşıram, gənc nəsil çox iddialıdır bu məsələdə, "20-30 il əvvəl qadının ailədə söz haqqı yox idi, kişi dediyi ilə razılaşmağa məcbur idi" deyirlər. Qadının söz haqqı bütün dövrlərdə mübahisəli məsələlərdən olub, o dövrdə də, indi də qadını ikinci növ insan kimi gören zehinlər olub, bu baxış tərzinin dövrlər, zamanla, vaxtla əlaqəsi yoxdur.

Amma kişi sözü zamanla çox transformasiyaya uğradı. Əvvəllər çox kişilərin sözü "kişi sözü" idi - həyat yoldaşını alçaltmayan, ailəsi-

Lalə Mehralı

“Qida əlavələri insanlarda asılılıq yaradır”

MÜTƏXƏSSİS DANIŞDI

“E kodları” qida qatqı maddələrinə Avropa Birliyi tərəfindən verilmiş başlıqdır ki, hansı orda qida qatqı maddələri kodlaşdırılır”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında qida eksperti Məhsəti Hüseynova bildirib.

Onun sözlərinə görə, qida məhsullarına bir çox qida əlavələri əlavə olunur: “Qida əlavələrinin heç də hamısı zərərli deyil. Bir çoxları bitki mənşəli, təbii mənşəli konservant rəngləndirici, antioksidant, dadlandırıcı, qatılaşdırıcı maddələrdir. Qida əlavələrinin bitki mənşəli olanları zərərli deyil və müəyyən miqdarda istifadəsi də standartlara görə qəbul olunandır. Faydalı qida əlavələri ən çox “A” və “C” vitamini tərkibli olan qida əlavələridir. Eyni zaman Petkin maddəsinin kodu “E 440”-la tanınır ki, bu da meyvələrdən əlavə olunur. Bir çox qida əlavələri insan sağlamlığı üçün zərərli deyil. Xü-

susilə də bu əlavələr uşaqlar üçün çox təhlükəlidir. Əsasən 25 yaşa qədər olan insanlarda orqanizm daim inkişafda olduğuna görə, daim zərərli qida əlavələrindən istifadə etmək inkişafdan geri qalmaq və müəyyən daxili orqanların funksiyasının pozulması ilə nəticələnir. Xüsusilə “E 102” kodu ilə tanınan tatrazin maddəsi çox təhlükəlidir. Bəzi maddələr xüsusilə uşaqlarda allergiyaya səbəb olur. Məsələn, natrium benzonat, natrium nitrit kimi maddələr çox təhlükəlidir. Natrium nitrit əsasən ət və ət məhsullarının tərkibinə qatılır. Bir çox qida əlavələrinin istifadəsi əksər ölkələrdə qadağan olunub. Günümüzün ən böyük bəlası olan bəzi qida əlavələri, məsələn mono natrium qlitomat və mono sodium qlitomat maddəsi “E 621” kodu ilə tanınır. Hansı ki, bu maddə bir çox qidalara dadlandırıcı kimi qatılır. Bu maddə insanlarda asılılıq yaradır. Bu cür qida əlavələrindən insanlar uzaq durmalıdır”.

İlkin Məmmədkerimov

Yeni il ərəfəsində restoranlara tələb artır - bəs qiymətlər necədir?

“Yeni il ərəfəsində insanların bayramı evdə və ya restoranlarda keçirməsi birbaşa olaraq xidmət sektorunda qiymət dəyişikliyinə təsir göstərən əsas faktorlardan biridir. Turizm və xidmət sahəsi bayram günləri hər zaman tələbin kəskin artdığı dövrdür və bu artım qiymətlərin formalaşmasında ciddi rol oynayır”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında turizm eksperti Cabir Dövlətzadə deyib. Onun sözlərinə görə, yeni il günü restoranlara, hotel restoranlarına və əyləncə məkanlarına tələb xeyli yüksəlir: “İnsanların əksəriyyəti xüsusi menyular, canlı musiqi proqramları və bayrama uyğun atmosfer üçün restoranlara üz tutur: “Tələb artdığı üçün restoranlar həm xidmət, həm də bəzək, proqram və personal xərclərini nəzərə alaraq qiymətləri artırır. Bu, bütün dünyada müşahidə olunan normal turizm tendensiyasıdır.

Evdə qeyd etməyi seçənlər üçün də qiymət fərqi açıq şəkildə görünür. Marketlərdə, xüsusilə də bayram süfrəsi üçün lazım olan ərzaqlar, şirniyyatlar, içkilər və dekorativ məhsulların qiymətində artım yaşanır. Çünki istehlak səviyyəsi artır və bu, təklif-tələb balansına təsir edir. Buna baxmayaraq, ümumilikdə evdə qeyd etmək restoranlardan daha sərfəli olur, lakin qiymətlərin hər il artması bu fərqi müəyyən qədər azaldır. Restoranlarda qiymətlərin bahalaşmasının səbəblərindən biri də xüsusi proqramların hazırlanmasıdır. Yeni il gecəsi üçün əlavə personal cəlb edilir, musiqiçilərə, aparıcılara ödəniş olunur, xüsusi dekorasiya edilir və menyular adi gündəlik menyudan fərqləndirilir. Bu da qiymətlərin yüksəlməsinə səbəb olur. Turizm sektorunda ümumi tendensiya göstərir ki, Yeni il dönəmində həm yerli, həm də xarici turistlərin aktivliyi artır. Bu da hotellərin, restoranların və istirahət mərkəzlərinin doluluq səviyyəsini yüksəldir və nəticədə qiymət artımı qaçılmaz olur. Turist axını xidmət təklifini daha dəyərli edir. Yeni il tələbatın ən yüksək olduğu dövrlərdən biridir və bu səbəbdən həm ev, həm də restoran bayramlarının özünəməxsus qiymət fərqləri yaranır. Restoran və əyləncə məkanlarının qiymətlərinin artması əsasən xidmətin keyfiyyəti, xüsusi proqramlar və tələbin yüksəlməsi ilə bağlıdır. Ev şəraitində isə bazar qiymətlərinin bayramdan əvvəl yüksəlməsi daha çox hiss olunur. Bu proses turizm və xidmət sektorunun təbii iqtisadi dinamikasının bir hissəsidir”.

Ziya Hikmətoğlu

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Mətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744
7. Bakmətbuat MMC 0502644010

1 nüsxə 1 aylığı 8 AZN

6 aylıq 48 AZN

1 illik 96 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

Cəmi 156 min əhalisi olan ölkənin futbol millisi DÇ-2026-da iştirak edəcək...

Futbol üzrə Kurasao millisi DÇ-2026-da iştirak hüququ əldə etməklə tarixi bir uğura imza atıb. Kurasao millisi Şimali Amerika seçmə mərhələsinin 6-cı turunda Yamayka ilə qarşılaşıb və 0:0 hesabı heç-heçə edib. Nəticədə 2-ci qrupda mübarizə aparan komanda mundiala birbaşa vəsiqəni rəsmiləşdirib.

Belə ki, Kurasao yığması mundiala vəsiqə qazanan ən kiçik ölkə olub. Sözügedən ölkənin cəmi 156 min əhalisi var. Kurasao millisi bu göstəricidə İslandiyanın rekordunu qırıb. Kurasao yığmasının hazırkı baş məşq-

çisi Dik Advokatdır. O, 2024-cü ilin yanvarından yığmanı çalışdırır. Lakin mütəxəssis Yamayka ilə görüşdə komandasının yanında ola bilməyib. Həmçinin qeyd edək ki, bu yığma tarixində ilk dəfə mundialda çıxış edəcək.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.
Şəhadətnamə № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3000